

kot raztrgane odeje mrtvecev,
 ko so valovi, gledani iz perspektive, kakor nora čreda
 pasli se po nebu
 in so oblaki padali do strganih zastav.
 Zmerom so izpluli, s premcem golim in nemirnim,
 ker so vedeli, da jutra se prebujajo rdeče
 in da morajo na rtih svétiti svetilniki,
 svetleči prsti globočin . . .

ZIBLJEMO SE
 MED ZVEZDÁMI

Zibljemo se med zvezdámi
 ki zelo so zvezdne videti
 a na nas je da ugotovimo
 če morda katera od teh zvezdnih zvezd
 le nima svojih zajedalcev in glodalcev
 svojih hijen in svojih mrhovinarjev
 kot jih ima ta naša zemlja
 to se pravi tale naša zvezda
 in šele tedaj lahko z gotovostjo porečemo
 ta je tista srečna zvezda med zvezdámi
 čisto taka kot ta naša zvezda
 med zvezdámi . . .

Prev. Ciril Zlobec

**Slavko
 Janevski**
 (1920)

*Kakšen čas leži med tema dve-
 ma pesmima, kje je pesnik v njem?*

*Prva pesem govori o neki člo-
 veški usodi in daje dolžno spošto-
 vanje padlemu vojaku. Smrt vojaka,
 ki ni dosanjal svojega življenja, je
 bila kjerkoli (v Makedoniji, sem
 morda mislil jaz), a Turki so mojo
 pesem prevedli z naslovom »Pesem
 turškega vojaka dva metra pod zem-
 ljo«, in na literarnem večeru v ne-
 kem italijanskem mestu so, prepri-*

*čani, da je tako, spraševali, če ni ta vojak morda Italijan. Bralci »Sodob-
 nosti« bodo nemara videli mrtvega vojaka nekje v Sloveniji, v goščavi ali
 ob izgnjenih stezici.*

Na čelu mi leži
lahka noč
težka noč
dolga noč.

GORČINOVCİ *In ko bomo spet prišli
ne vem od kod
v neki in nekakšen svet
nam bodo na čelu rasle rdeče korale
in naše oči bodo postelje penam
in v ustih nam bodo mirovale alge
in dlani bodo pesku pristan
in bomo imeli če nam bo dano da imamo
na vsakem rebbru po kakšno školjko
in slano kri težka sol grenka sol
v venah s spominom na bakrena sonca
in zgrabili bomo sablje za glaviče
in izsekali kvadrat vetra
in ga obesili na jambor iz kosti
da izplovemo iz našega mrtvega morja
k brezkrajnim obalam nepozabe
kjer pleše prihodnost
in kliče naj pozabimo tegobe
Gorčin sinko Gorčin
trpka je bila krivica
naj bo še smeh grenak
in mi nesrečni mornarji trpki in robati
bomo pozabili na plovbe in brodolome
in se spomnili objokanih mater
in spet bomo kost in trpljenje
da njihove kosti pomnožimo z našimi
da se v prah ne spremenijo od samote
s kamenja se bomo napili dežnice
in legli pod modre krošnje
in se odeli v malo kože
naše in naših žalosti
ko da smo nekakšne vesele prikazni
ki jim še dan ne privošči sence
in samo mi samo mi sami mi
Gorčinovci morski volkovi utopljeni
se bomo spoznali v obroč prepleteni*

kajti na sidrih med polipi in ladjami
 leže naša srca ki koprnijo za nami
 po nas ki nas ni
 in vendar prihajamo iz Nevrnitve
 na poti do njene druge strani
 začuda z istim imenom in malce lepšim
 Nevrnitev k novim nevrnitvam
 k novim srečanjem z algami in galebi
 k vračem viharjem
 k odmevom votlega sna.
 Razpet med Dobro in gorje
 Gorčin še mrtev mre.

Prev. Ivan Minatti

**Dušan
 Kostić**
 (1917)

Angažiranost naprednih pisateljev in umetnikov pred vojno je bila predvsem v sferi intimnega imperativa, prepričanja, pa tudi kot neposredna posledica pripadnosti in organiziranosti — ko so se pač bližali viharni dnevi vojne in revolucije. Ta angažiranost je dobivala vse bolj določene in odprte oblike, dokler ni v narodnoosvobodilnem boju postala neposredno utilitarna. Pesniško besedo je bilo treba pojasniti in celo

poenostaviti, da bi kar najučinkoviteje delovala na borce in vaške sredine; zavestno se je spuščala na raven rustikalnega ljudskega izraza in prevzemala vonj po folklori — tako njena domoljubno-mobilizacijska vloga ni ostala brez odmeva, bila je celo — kot je dobro znano — izjemnega pomena. Župančičevo naročilo pesnikom je govorilo in kazalo, kje je mesto pravemu pesniku v tako usodni vojni, kot je bila zadnja, da se torej pesnik mora boriti ne samo s puško, temveč tudi s peresom. Pero je njegovo smrtonosno orožje. Mnogo je pesnikov, ki so izpolnjevali in tudi izpolnili ta *d o l g* — pri tem so nekateri darovali tudi svoje življenje.

Toda Župančičevo naročilo ni bilo začasno in samo za takratne razmere. V njem je trajnejši in širši smisel, pa tudi etika; žgalo je kot ogenj, čeprav ni bilo novo. Po vojni, tudi danes, je ta »dolg« ostal isti tako po duhu kot po črki revolucije — ki teče dalje po vse bolj širokih strugah. Le da je angažiranost danes mnogo bolj globoka in zapletena in da se izraža z najrazličnejših vidikov.